

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 114/12

Tarih : 09.04.2025

10/2577

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye ekonomisi uzun yıllardır yapısal sorunlar yaşamaktadır. Bu yapısal sorunların yanı sıra iktidarın siyasi alanda aldığı bazı kararlar ve demokratik teamüllerin askıya alınması sonrasında ekonomi alanındaki sorunlar daha da büyümekte, ekonomik ve toplumsal maliyetler artmaktadır. Yakın zamanda, 19 Mart'ta İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne yapılan operasyon sonrasında ortaya çıkan kur atağı ve sermaye çıkışıyla birlikte ekonomik riskler daha da artarken hukukun askıya alınmasının ülke ekonomisine getirdiği maliyetler daha da görünür olmuştur. Bu sebeple demokrasinin ve hukukun askıya alınmasının ekonomiye getirdiği maliyetlerin neler olduğunun araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

Sezai TEMELLİ
DEM Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

GEREKÇE

Ekonomi ile siyaset arasında ve dolayısıyla ekonomi ile demokrasi arasında doğrudan bir ilişki vardır. Türkiye'nin siyasal yapısında ve karar alma süreçlerinde hayata geçirilen anti demokratik uygulamalar sadece siyasal ve sosyal alanda etkide bulunmamakta, ekonomik alanda da riskleri arttırmaktadır. Mevcut ekonomi yapısında demokratik değerlere ve hukukun üstünlüğüne aykırı her türlü uygulama ekonomide negatif etkiye sebep olmakta ve ortaya çıkan ekonomik maliyet yine emekçi halkın üzerine yığılmaktadır.

Başta Kürt sorunu olmak üzere yapısal demokrasi sorunları ülke ekonomisine büyük bir yük yüklemektedir. Sadece Kürt sorununun çözümsüz bırakılmasının ve 40 yılı aşkın bir süredir devam eden çatışmaların ülke ekonomisine yaklaşık maliyeti 3 trilyon dolar olarak hesaplanmıştır. 2024 yılının ikinci çeyreği itibarıyla Türkiye'nin GSYH'sinin 1,3 trilyon dolar olduğu hesaba katıldığında aynı zamanda bir demokrasi sorunu olan Kürt sorununun çözümsüzlüğünden dolayı halkın sırtına ne kadar büyük bir maliyet yüklendiği net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Halkın iradesini ve demokratik taleplerini dikkate almamanın ekonomiye getirdiği son maliyet İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne yönelik yapılan operasyonla birlikte ortaya çıkmıştır. 19 Mart Operasyonu'yla birlikte hali hazırda zaten kırılğan olan Türkiye ekonomisi büyük bir maliyetin altına sokulmuştur. Sadece operasyonun yapıldığı sabahın ilk saatlerinde dolar 41 TL'yi aşarak rekor kırmış, Merkez Bankası dünyanın en yüksek faizlerinden birisini ödeyerek toparladığı rezervinin yaklaşık yarısı olan 30 milyar doları birkaç günde doların yükselişini engellemek için eritmek zorunda kalmıştır. Borsadaki kayıp 2 trilyon TL'ye ulaşırken devre kesiciler devreye girmiş, iktidarın çok önemseddiği "yabancı sermaye" ülkeden çıkış yaparken bazı uluslararası yatırım firmaları borsadaki haklarından feragat ederek Türkiye piyasasından çıkmıştır. 7 Nisan itibarıyla döviz rezervlerindeki erimenin boyutunun 43 milyar dolara ulaştığı ve erimenin devam edeceği kaydedilmektedir.

Bizzat Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in de ifade ettiği gibi 19 Mart Operasyonu sonrasında döviz talebi artmıştır. Artan döviz talebinin yüzde 60'ını yabancı yatırımcı, yüzde 30'unu yerli şirketler ve yüzde 10'unu ise bireylerden kaynaklanmıştır. Uzunca bir süredir Türkiye ekonomisini dolarize etmiş olan iktidarın ekonomi politik tercihleri ve yanlış ekonomi politikaları nedeniyle bu süreçte yaklaşık 525 milyar dolara çıkmış olan dış borç birkaç saate oluşan kur farkından dolayı TL bazında yaklaşık 700 milyar TL artış göstermiştir. Dolarda meydana gelen 1 kuruşluk bir artış Türkiye'nin dış borcunu yaklaşık 5,3 milyar lira arttırmaktadır.

Öte yandan Türkiye ekonomisinde ithalatta ara mallarının payı yaklaşık yüzde 70 iken kur atışının üretim maliyetlerini nasıl arttıracığı ve dolayısıyla "enflasyonla mücadeleyi" nasıl sekteye uğratacağı ortadadır. Enflasyonun bir an önce ülke gündeminden sorun olmaktan çıkması açlık sınırının çok çok altında gelirle yaşam sürmeye çalışan asgari ücretli, emekli ve geçim sorunu ve yardıma muhtaç bir şekilde hayatını idame etmek zorunda kalan milyonlar için ayrıca önem taşımaktadır. TÜİK'in şaibeli verileriyle bile enflasyon hala yüzde 38 bandındadır. Uzun süredir ülkenin önemli gündemlerinden olmaya devam eden barınma sorunu artarak

devam ederken yüksek kira sorunu çözülemez bir sorun haline gelmiştir. Durum o kadar vahim bir hal almıştır ki iktidar tarafından enflasyonun düştüğü iddiasına rağmen Mart 2025'te yıllık kira artış oranı hala yüzde 51,26 seviyesindedir. Buna karşılık iktidar sene başında emekçilerin maaşına sadece yüzde 11,54 emeklilere ise yüzde 15,75 oranında zam yapmıştır. 19 Mart Operasyonu gibi demokrasiye aykırı adımlar kronik hale gelmiş enflasyon sorununu daha da büyütecektir bu vahim tabloyu daha da kötüleştirecektir.

Sonuç olarak antidemokratik uygulamalar Türkiye'nin ekonomik yapısını derinden sarsmaya devam etmektedir. Bu nedenle demokratik teamüllere aykırı bir şekilde alınan siyasi kararların ekonomide ortaya çıkardığı maliyetlerin neler olduğu ve bu maliyetlerin hangi sosyal kesimlere mal edildiğinin ortaya çıkarılması amacıyla TBMM bünyesinde bir araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.